

مشور فرسنگی اطلب اسلامی

به ضمیمه تبیین مفاهیم اساسی

به اهتمام علی ذوعلم

«ویراست نخست، تابستان ۱۳۹۵»

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مرکز پژوهش‌های
علوم انسانی اسلامی
صدرا

فهرست

۱۳	پیشگفتار.....
	منشور فرهنگی انقلاب اسلامی
۱۹	مقدمه.....
۲۰	هدف منشور.....
۲۰	تعریف منشور.....
۲۱	اصول حاکم بر تدوین منشور.....
۲۱	مخاطبان منشور.....
۲۲	در این سند.....
۲۲	۱. مبانی.....
۲۳	مبانی ناظر به فرهنگ.....
۲۳	مبانی ناظر به فرهنگ اسلامی.....
۲۴	مبانی ناظر به فرهنگ انقلاب اسلامی.....
۲۶	۲. اهداف.....
۲۶	هدف غایی.....

۲۷.....	اهداف کلان
۲۸.....	اهداف خُرد
۲۹.....	۳. اصول
۲۹.....	اصول ایجابی
۳۰.....	اصول سلبی
۳۱.....	۴. معیارها
۳۱.....	عقلانیت انقلابی
۳۱.....	ایمان آگاهانه به مبانی و ارزش های انقلاب
۳۲.....	رشد و تعمیق معارف انقلاب اسلامی
۳۲.....	اخلاق انقلابی
۳۲.....	جهاد فرهنگی
۳۳.....	۵. راهبردها و سیاست های کلان
۳۴.....	پیوست استلزامات اجرایی
۳۴.....	الف) تبیین و آموزش
۳۵.....	ب) بهره برداری و اجراء
۳۵.....	۱. پژوهش
۳۵.....	۲. چشم انداز
۳۵.....	۳. اهداف
۳۵.....	۴. سیاست ها و راهبردها
۳۵.....	۵. برنامه ریزی و مدیریت: (مهندسی فرهنگ و مهندسی فرهنگی)
۳۶.....	۶. ساختار سازی
۳۶.....	۷. ارزشیابی

- ج) توصیه‌های اجرایی ۳۶
- د) بازنگری و اصلاح ۳۷
- برخی از منابع ۳۸

ضمیمه

مفاهیم اساسی منشور

- مقدمه ۴۱
- بخش اول ۴۵

بخش اول

مبانی و مفاهیم کلیدی

- ۱-۱. اسلام ناب محمدی (ص) ۴۷
- ۱-۲. اصول‌گرایی ۴۹
- ۱-۳. انتظار ۵۲
- ۱-۴. تمدن نوین اسلامی ۵۴
- ۱-۵. جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی ۵۷
- ۱-۶. جبهه معارض فرهنگی ۵۸
- ۱-۷. جهان‌بینی اسلامی ۶۰
- ۱-۸. جهانی‌اندیشی و جهانی‌سازی ۶۳
- ۱-۹. حق و باطل ۶۵
- ۱-۱۰. خط امام و رهبری ۶۶
- ۱-۱۱. دوست و دشمن ۶۹
- ۱-۱۲. فرهنگ ۷۲
- ۱-۱۳. فرهنگ بسیجی ۷۴

- ۱-۱۴. گفتمان انقلاب اسلامی ۷۵
- ۱-۱۵. مراحل تکاملی انقلاب اسلامی ۷۶
- ۱-۱۶. هویت اسلامی و ملی ۸۰

بخش دوم

اهداف، مقاصد و ارزش‌ها

- ۲-۱. اخلاق و ارزش‌های اخلاقی ۸۵
- ۲-۲. استقلال فرهنگی ۸۸
- ۲-۳. اقتدار فرهنگی ۸۹
- ۲-۴. امر به معروف و نهی از منکر ۹۱
- ۲-۵. امنیت اخلاقی ۹۴
- ۲-۶. اهداف اساسی فرهنگ انقلاب اسلامی ۹۶
- ۲-۷. ایثار و شهادت ۹۹
- ۲-۸. بصیرت ۱۰۱
- ۲-۹. تقوای فرهنگی سیاسی ۱۰۳
- ۲-۱۰. حکمت، تفکر و عقلانیت ۱۰۶
- ۲-۱۱. حیات طیبه ۱۰۹
- ۲-۱۲. خودباوری ملی و انقلابی ۱۱۰
- ۲-۱۳. روحیه و تعهد انقلابی ۱۱۲
- ۲-۱۴. زنی طلبگی ۱۱۴
- ۲-۱۵. سادگی سستی ۱۱۶
- ۲-۱۶. عدالت اجتماعی ۱۱۹
- ۲-۱۷. کار و تلاش و مجاهدت ۱۲۱

- ۱۲۴ ۲-۱۸. مردم‌سالاری دینی
- ۱۲۶ ۲-۱۹. ولایت و ولایت‌مداری

بخش سوم

عرصه‌ها و مقولات

- ۱۳۱ ۳-۱. اسلامی شدن دانشگاه‌ها
- ۱۳۳ ۳-۲. تربیت اسلامی
- ۱۳۵ ۳-۳. سبک زندگی
- ۱۳۸ ۳-۴. علوم انسانی اسلامی
- ۱۴۱ ۳-۵. فقه اسلامی
- ۱۴۳ ۳-۶. محصولات فرهنگی
- ۱۴۵ ۳-۷. مستضعفین
- ۱۴۷ ۳-۸. هنر اسلامی

بخش چهارم

راهبردها، اصول و سیاست‌های کلان

- ۱۵۳ ۴-۱. آزاداندیشی
- ۱۵۵ ۴-۲. اجتهاد فرهنگی
- ۱۵۷ ۴-۳. استکبارستیزی
- ۱۵۹ ۴-۴. اعتدال و میانه‌روی
- ۱۶۱ ۴-۵. الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
- ۱۶۴ ۴-۶. بیداری اسلامی
- ۱۶۶ ۴-۷. جذب فرهنگی
- ۱۶۸ ۴-۸. جهاد نرم

- ۱۶۹ ۴-۹. خط قرمز (در کار فرهنگی)
- ۱۷۱ ۴-۱۰. خودسازی
- ۱۷۳ ۴-۱۱. شاخص‌های فرهنگی
- ۱۷۴ ۴-۱۲. صدور انقلاب
- ۱۷۶ ۴-۱۳. کار کیفی (در عرصه فرهنگ)
- ۱۷۸ ۴-۱۴. کار مردمی (در عرصه فرهنگ)
- ۱۸۰ ۴-۱۵. مصونیت فرهنگی
- ۱۸۲ ۴-۱۶. معیارهای ارزش فعالیت‌های فرهنگی
- ۱۸۵ ۴-۱۷. مقاومت
- ۱۸۸ ۴-۱۸. مهندسی فرهنگ:
- ۱۸۹ ۴-۱۹. مهندسی فرهنگی
- ۱۹۰ ۴-۲۰. نوآوری در کار فرهنگی
- ۱۹۲ ۴-۲۱. وحدت و انسجام اسلامی

بخش پنجم آسیب‌ها و چالش‌ها

- ۷۹۱ ۵-۱. ابتذال فرهنگی
- ۹۹۱ ۵-۲. ارتجاع و واپسگرایی
- ۱۰۲ ۵-۳. استحاله فرهنگی
- ۲۰۲ ۵-۴. التقاط فرهنگی
- ۲۰۵ ۵-۵. پلورالیسم فرهنگی
- ۲۰۷ ۵-۶. تحجر و جمود فرهنگی

- ۲۰۹ ۵-۷. تهاجم فرهنگی
- ۱۱۲ ۵-۸. دنیاپرستی
- ۲۱۴ ۵-۹. سیاست‌زدگی فرهنگ
- ۲۱۷ ۵-۱۰. فتنه
- ۲۱۹ ۵-۱۱. فرهنگ سکولار
- ۲۲۲ ۵-۱۲. لیبرالیسم فرهنگی
- ۲۲۶ ۵-۱۳. مرفهان بی‌درد
- ۲۲۸ ۵-۱۴. ناتوی فرهنگی
- ۲۳۰ ۵-۱۵. نفاق

پیشگفتار

اغراق نیست اگر بگوییم امروز عمده جریان کفر و استکبار در عالم در برابر جریان انقلاب اسلامی صف‌آرایی نموده و از هیچ کوششی برای خنثی‌سازی تأثیرات وسیع و عمیق آن بر جهان دریغ نمی‌کنند. در حال حاضر، دشمن از روش‌های گوناگونی برای ضربه‌زدن به انقلاب اسلامی استفاده می‌کند لکن مؤثرترین روشی که طی سال‌های اخیر مورد استفاده قرار گرفته است، روش نرم و در رأس آن، پروژه استحاله‌سازی نیروهای انقلابی است. استحاله‌سازی انواعی دارد؛ نوع شدید آن، دگرگون کردن ذهنیت حاکم بر فرد و تبدیل فرد از یک عنصر انقلابی به یک عنصر غیر انقلابی است. اما نوع خفیف آن، حابجاسازی یا کم‌رنگ نمودن خطوط و مرزهای فکری و فرهنگی و از بین بردن حساسیت‌های فکری-فرهنگی در افراد است. در این موقعیت، فرد استحاله شده، یا به عنصری خنثی و فلج تبدیل می‌شود، و یا بدون آنکه بداند، در میدان دشمن مستقر شده و عملاً نقش تسهیل‌کننده را برای تحقق برنامه‌های دشمن بازی می‌کند. برای مقابله با پروژه استحاله‌سازی، هیچ امری بهتر از رواج آزاداندیشی و تقویت بنیان‌های فکری نیروهای انقلاب نیست. پروژه استحاله‌سازی، معمولاً کار را با شناسایی و نفوذ در خلأها و ضعف‌های فکری افراد شروع می‌کند؛ سپس تلاش می‌کند با بهره‌گیری از همین خلأها و ضعف‌ها، به تخریب مرحله به مرحله ساختمان

ذهنی فرد پیردازد. برای مقابله با این پروژه، تنها اقدام مؤثر، تقویت بنیه فکری نیروهای انقلاب و شفاف‌سازی مرزهای فکری- فرهنگی برای آنهاست. در شفاف‌سازی مرزها، مهم‌ترین اتفاق، شناخت تمایزات اصولی جریان انقلاب و جریان معارض آن، سپس هویت و تشخیص بخشی به نیروهاست. معمولاً کسانی زودتر در معرض استحاله‌سازی قرار می‌گیرند که از هویت مستحکمی برخوردار نیستند. باید توجه داشت که گاه مرزهای فکری- فرهنگی برجسته و پررنگ است و تشخیص آن به راحتی ممکن است ولیکن گاه این مرزها از موباریک‌تر و رنگ آن به سختی نمایان است. در این شرایط، تنها اشراف و عمق‌نگری فکری است که فرد را از ورود به مرزهای دشمن و از دست دادن هویت خود صیانت می‌کند.

اثری که پیش‌رو دارید با هدف تبیین محکمات و مرزهای اصولی اندیشه انقلاب اسلامی با مساعدت پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و توسط فاضل گرامی جناب حجت الاسلام والمسلمین علی ذوعلم، تألیف شده است. این اثر قادر است تا علاوه بر روشن کردن بسیاری از ظرایف و پیچیدگی‌های اصول فکری انقلاب، به ارتقاء توانایی مخاطب در تشخیص مرزهای انقلاب کمک نماید. این اثر به نحوی طراحی شده است که بتوان با برگزاری مستمر کارگاه‌های علمی، فرصت تقویت و به‌روزرسانی آن را در دوره‌های زمانی مشخص فراهم نمود. حتی قبل از نهایی‌سازی و انتشار این متن به صورت کتاب نیز کارگاه‌های متعددی برای سنجش قوت مباحث و کفایت آن برای تحقق هدف مورد نظر برگزار شده است که جا دارد از دست اندرکاران این کارگاه‌ها سپاسگزاری گردد. در پایان، از علاقمندان دعوت می‌شود تا با ارسال نقدها و نظرات عالمانه خود، به تهیه ویراست‌های بعدی این اثر کمک نمایند.